

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum contritio sit dolor de peccatis assumptus? art. 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

ARTIC. I.

Utrum contritio sit dolor pro peccatis assumptus, &c.

Y
*Tho. 4. d. 17. q. 2. ar. 1. q. 1. & seq. * c. 6. in med. & c. 7. & 8. 10. 5. 1. Defn. cōtionis.*

D primum sic proceditur. Videtur, quod contritio non sit dolor pro peccatis assumptus, cum proposito confitendi & satisfaciendi, ut quidam definiunt. Quod quodammodo dicitur in libro de ciuitate dei dicitur Augustinus. Dolor est de his quæ nobis nolentibus accidunt. Sed peccata non sunt huiusmodi. Ergo contritio non est dolor pro peccatis.

¶ 2 Præterea, Contritio nobis à Deo datur. Sicut dicitur quod datur, non assumitur. Ergo contritio non est dolor assumptus.

¶ 3 Præterea, Satisfactio & confessio sunt necessaria ad hoc, quod pena remittatur, quæ in contritione remissa non fuit. Sed quandoque tota pena satisfactio remittitur. Ergo non est necessarium scire contritum, quod contritus habeat propositum confitendi aut satisfaciendi.

SED contra est ipsa definitio.

Eccl. 10. **RESPONDEO** dicendum, quod * initium omnis doloris peccati est superbia, per quam homo sensui suo daretur hærens, à mandatis diuinis recedit: & ideò oportio, quod illud quod destruit peccatum, hominem à preterito sensu discedere faciat. Ille autem, qui in suo sensu perseverat, rigidus & durus per similitudinem veniatur: sicut durum in materialibus dicitur, quod non cedit tactui: unde & fungi dicitur aliquis, quandoque suo sensu diuellitur. Sed inter fractionem & comminutionem siue contritionem in rebus materialibus (si suo sensu de hæc nomina ad spiritualia transferuntur) hoc in modum est, ut dicitur in 4. Meteororum *: quod frangi dicitur: tur aliqua, quando in magnas partes diuiduntur: tenuiter comminui vel conteri, quando ad partes minimas terbis ducitur hoc quod in se solidum erat. Et quia ad quæ est

lib. 4. in sum. 3. c. 2.

missio
homo
nuita
ille,
simili
sunt c
agend
& contr
Quod
Dei dicit
virtut
confesta
actus
hoc qu
erenti
icet p
quæ est

missionem peccati requiritur, quod affectum peccati
 homo totaliter dimittat, quem per quamdam conti-
 nitatem & soliditatem in sensu suo habebat: ideo actus
 ille, quo peccatum dimittitur, contritio dicitur per
 similitudinem. In qua quidem contritione plura pos-
 sunt considerari, scilicet ipsa substantia actus, modus
 agendi, principium, & effectus: & secundum hoc, de-
 finiendi & contritione inveniuntur diuersae definitiones traditae.
 Quae quantum enim ad ipsam substantiam actus, datur pre-
 sentis Dei dicta * definitio. Et quia actus contritionis est actus
 virtutis, & est pars poenitentiae sacramenti: ideo ma-
 gis manifestatur in praedicta * definitione, in quantum est
 actus virtutis, in hoc quod ponitur genus ipsius, sci-
 licet dolor: & obiectum, in hoc quod dicitur, pro pec-
 cato non carnis: & electio, quae requiritur ad actum virtutis, in
 hoc quod dicitur, assumptus: sed in quantum est pars
 sacramenti, per hoc, quod tangitur ordo ipsius ad alias
 partes, cum dicitur, cum proposito confitendi, & sa-
 tisfactionis faciendi. Alia etiam definitio inuenitur, quae defi-
 nitio est contritionem, secundum quod est actus virtutis
 sitiantium. Sed additur ad praedictam definitionem, dif-
 ferentia contrahens ipsam ad specialem virtutem, sci-
 licet poenitentiam. Dicit enim *, quod contritio est
 dolor voluntarius pro peccato, puniens in se quod
 in suo dololet commisisse. In hoc enim, quod additur puni-
 ens, ad specialem virtutem contrahitur. Alia autem
 definitio inuenitur Isidori †, quae talis est: Contritio
 in suo est compunctio & humilitas mentis cum lachrymis,
 veniens de recordatione peccati, & timore iudicij.
 quod et haec quidem tangit rationem nominis in hoc, quod
 quando dicitur, humilitas mentis: quia sicut per superbiam ali-
 quis in suo sensu redditur rigidus, ita per hoc quod
 in suo sensu contritus recedit, humiliatur. Tangit etiam
 hoc in modum exteriorem, in hoc quod dicitur, cum lachry-
 magis dicitur: & principium contritionis, in hoc quod dicitur
 veniens de recordatione peccati, &c. Alia sumitur ex
 verbis Augustini *, quae tangit effectum contritionis,
 quae ad hoc est, Contritio est dolor remittens peccatum. Alia
 sumitur

Conc. Trã
 dent sess.
 14. c. 4.
 de contri-
 tione .

Posita in
 arg. 1.
 Arg. 1.

2. Defin.
 * Magi-
 ster lib. 4
 Sent. d. 4
 S. 1. in fi.
 ex Aug.
 lib. de ve-
 ra et fal-
 sa poen. c.
 8. to. 4.

† lib. 2. de
 summo bo-
 no c. 12.
 in princ.

3. Defin.
 * sup. Ps.
 146. su-
 per illud:
 Qui san-
 nat con-
 tritos cor-
 de, to. 8.
 & glos.
 ord. ibid.

† ex ho-
mil. 22.
sup. Eze-
chiel. post
med. to. 2

* Al. con
causam .

fumitur ex verbis Gregor. † quæ talis est : Contritio est humilitas spiritus, annihilans peccatum inter spem & timorem . Et hæc tangit rationem nominis in hoc quod dicit, contritio est humilitas spiritus: & effectum eius in hoc quod dicit, annihilans peccatum: & ordinem in hoc quod dicit, inter spem & timorem. Nihil enim solum ponit causam principalem quæ est timor, sed etiam * causam quæ est spes, sine qua timor desinat in rationem facere posset.

Ad primum ergo dicendum, quod quamuis peccata quando acciderunt, voluntaria fuerunt: tamen quando de eis conterimur, voluntaria non sunt: quia ideo nobis nolentibus accidunt, non quidem secundum voluntatem, quam tunc habuimus cum ea voluimus: sed secundum illam quam nunc habemus, quæ vellemus quod numquam fuissent.

Ad secundum dicendum, quod contritio est à Deo solo quantum ad formam qua informatur: sed quantum ad substantiam actus, est ex libero arbitrio, & a Deo, qui cooperatur in omnibus operibus, & a natura & voluntatis.

Ad tertium dicendum, quod quamuis possit esse duplex pœna per contritionem dimitti, tamen adhuc necessaria est confessio, & satisfactio: tum quia homo non potest esse certus de sua contritione, quod fuerit totum tollendum sufficiens: tum etiam quia confessio & satisfactio sunt in præcepto. Unde transgressor constitueretur, si non confiteretur, & non satisfaceret.

ARTIC. II.

Virum contritio sit actus virtutis?

2
cap. 5.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod contritio non sit actus virtutis. Passiones enim sunt actus virtutum, quia eis non laudamur, ne vituperamur, ut dicitur 2. Ethic. * Sed dolor est confessio. Cum ergo contritio sit dolor, videtur quod sit actus virtutis.

¶ 2 Præterea, Sicut contritio dicitur à terendo ita & attritio. Sed attritio non est actus virtutis.